

نیستاگموس (لزش چشم)

نیستاگموس چیست؟

نیستاگموس حرکت ناگهانی غیر ارادی چشم‌ها است. نیستاگموس معمولاً دو چشم را گرفتار می‌کند و غالباً با نگاه به سمت ویژه‌ای تشدید پیدا می‌کند.

علل نیستاگموس

وضعیت‌های بسیاری با نیستاگموس همراهند. گاهی کنترل مغزی حرکت‌های چشم ضعیف است که به ناتوانایی در نگاه کردن ثابت به شی منجر می‌شود. برخی از اشکالات نیستاگموس با کاهش دید همراهند همچنان که در افراد مبتلا به آلینوز، افراد نزدیک بین یا دوربین یا افرادی که دارای اسکارهایی روی شبکیه یا عصب بینایی هستند دیده می‌شود. به ندرت نیستاگموس در اثر تومورهای مغزی یا اختلالات عصبی شدید رخ می‌دهد می‌توان نیستاگموس را در خانواده‌ها به عنوان مشکل منحصر به فرد و جدای از وضعیت‌های دیگر مشاهده نمود.

در صورت وجود نیستاگموس چه اقدامی می‌توان انجام داد؟

ارزیابی کامل متخصص چشم و احتمالاً پزشکان متخصص دیگر بسیار حائز اهمیت است. معمولاً می‌توان علت را تشخیص داد. عوامل مهم تشخیص به سن شروع، سابقه خانوادگی، سلامتی عمومی بیمار یا استفاده از داروهای ویژه بستگی دارد. چشم پزشک ممکن است نوع نیستاگموس، سرعت و جهت آن را بسنجد و مشکلات چشمی دیگر را همچون افتادگی پلک‌ها، کاتاراکت (آب مروارید) یا حالت غیر طبیعی در شبکیه یا عصب بینایی جستجو کند. آزمایشات خونی یا گرفتن عکس‌های ویژه می‌توانند در تشخیص علت مفید باشند.

آیا می‌توان نیستاگموس را درمان کرد؟

گاهی با برطرف کردن علت می‌توان نیستاگموس را درمان نمود. اگر چه نیستاگموس غالباً دائمی است اما می‌توان بینایی کاهش یافته را با استفاده از عینک و وسایل کمک کننده کاهش بینایی، بهبود بخشید. اگر چشم‌ها در جهت ویژه‌ای ثابت‌ترند، استفاده از عینک‌های منشوری یا جراحی عضلات چشمی ممکن است وضعیت سر را بهبود بخشیده و بینایی بهتری را ارائه دهند به ندرت بازخورد حیاتی (Biofeed back) و تمارین چشمی می‌توانند در کنترل نیستاگموس کمک کنند.

شایع ترین انواع نیستاگموس کدامند؟

به نظر می‌رسد "نیستاگموس حرکتی" از سنین ۶ هفتگی تا سه ماهگی شروع می‌شود. اعضاء دیگر خانواده ممکن است دچار حرکات چشمی غیر طبیعی مشابهی نیز باشند، حرکت معمولاً افقی است. غالباً نگاه کردن بسیار نزدیک به اشیاء یا دیدن در جهت‌های غیر عادی از شدت نیستاگموس می‌کاهد و بینایی را بهبود می‌بخشد. خوشبختانه حرکت چشم‌های بیماران باعث دیدن متحرک اشیا نمی‌شود. با دور شدن اشیاء بینایی ممکن است کاهش یابد اما با نزدیکی آنها بینایی تقریباً طبیعی است. معمولاً هیچ گونه محدودیتی در پتانسیل یادگیری افراد مبتلا به نیستاگموس حرکتی، وجود ندارد.

"نیستاگموس حسی" با بینایی کاهش یافته به هر دلیلی همراه است. نیستاگموس حسی معمولاً در سن ۶ تا ۸ هفتگی شروع می‌شود. چشم‌ها متحرک به نظر می‌رسند و حرکت آنها گاه تند و گاه کند است. در اغلب موارد چشم‌ها به طرف بالا می‌چرخند و پلک‌ها نیز ممکن است تکان بخورند. با بزرگ شدن کودک، وی ممکن است روی چشم‌های خود را بفشارد یا این که دست خود را جلوی آنها تکان دهد. گاهی علت بینایی کاهش یافته قابل درمان است. همچنان که در نوزادان متولد شده با کاتاراکت (آب مروارید) دیده می‌شود. وضعیت‌های دیگری که به "نیستاگموس حسی" منجر می‌شوند ممکن است قابل درمان نباشند. با این حال شناخت علت زمینه‌ای برای پیش بینی وضعیت کودک در آینده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

علل دیگر نیستاگموس کدامند؟

داروها می‌توانند علت نیستاگموس باشند. این نوع نیستاگموس به ندرت با دویینی همراه است و غالباً دیدن اطراف را با مشکل مواجه می‌سازد. علل دیگر شامل نوشیدن پیش از حد الکل یا استفاده از داروهای کنترل بیماری است. غالباً این گونه نیستاگموس با قطع مصرف دارو بهبود می‌یابد. برخی از افراد می‌توانند "نیستاگموس ارادی" ایجاد کنند همان طوری که می‌توانند گوش‌های خود را تکان دهند. حرکات‌های افقی، سریع و خوب را می‌توان ایجاد کرد و برای مدت کوتاهی آنها را ادامه داد. غالباً این گونه نیستاگموس برای جلب توجه به کار گرفته می‌شود. "نیستاگموس ناشی از بیماری کمتر دیده می‌شود. غالباً با نشانه‌ها و علائم نورولوژیکی که شدت بیماری را نشان می‌دهند همراه است.

خلاصه:

در صورت وجود نیستاگموس معاینه کامل چشمی توسط چشم پزشک ضروری است. دلایل زمینه ای که اثر نیستاگموس را روی زندگی و بینایی بیمار تعیین می کنند تا حدود زیادی متغیرند.